

I Š V A D A
DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS
UAB „PANEVĖŽIO AUTOBUSŲ PARKAS“ TARNYBINIO TRANSPORTO NAUDOJIMO
VEIKLOS SRITYJE

2019-09-30

Panevėžys

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsniu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, UAB Panevėžio autobusų parke (toliau – PAP) 2019 m. III ketvirtį atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės tarnybinio transporto naudojimo veiklos srityje nustatymas.

Ši veiklos sritis pasirinkta siekiant nustatyti riziką darbuotojams piktnaudžiauti naudojant tarnybinį bei asmeninį transportą, įvertinti sprendimų diskreciją (dėl tarnybinio transporto naudojimo apimčių) ir atskaitingumą, užtikrinantį efektyvų ir racionalų turto naudojimą.

Analizuotas 2018-01-01 – 2019-08-31 laikotarpis.

Korupcijos pasireiškimo tikimybę nustatė teisininkė Daiva Noreikienė, vadovaudamasi PAP generalinio direktoriaus 2019 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. 21.

Nurodytoje veiklos srityje korupcijos rizikos analizė atliekama pirmą kartą.

Analizuoti teisės aktai: Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas, PAP įstatai, Tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo UAB „Panevėžio autobusų parkas“ taisyklės, patvirtintos įmonės generalinio direktoriaus 2015 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. ĮS-014 (toliau – Taisyklės), direktoriaus 2014 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. 20.

PAP veiklos tikslai ir ūkinės veiklos pobūdis numatytas bendrovės įstatuose (Juridinių asmenų registre įregistruoti 2019 m. gegužės 10 d.). Dalis darbuotojams priskirtų funkcijų įgyvendinamos jas vykdant ne tik savo darbo vietoje, darbuotojams tenka vykti į komandiruotes, ieškoti atsarginių detalių ir agregatų, dalyvauti kvalifikacijos kėlimo renginiuose, vykti tarnybiniais reikalais į įvairias institucijas bei įstaigas. Šiuo tikslu darbuotojai naudojami tarnybiniais automobiliais.

Tikrinamuoju laikotarpiu transporto naudojimo veiklos srityje korupcinio pobūdžio nusikalstama veika ar kito tapataus pobūdžio, tačiau mažiau pavojingo teisės pažeidimo, už kurį numatyta administracinė, tarnybinė (drausminė) ar kitokia atsakomybė, nebuvo nustatyta.

Tarnybinių automobilių įsigijimas.

PAP įstatų 20 punkte numatyta, kad valdybos sprendimams dėl ilgalaikio turto, kurio balansinė vertė didesnė kaip 1/20 bendrovės įstatinio kapitalo investavimo, perleidimo, nuomos (skaičiuojama atskirai kiekvienai sandorio rūšiai) ir/ar sprendimams dėl ilgalaikio turto, kurio balansinė vertė didesnė kaip 1/20 bendrovės įstatinio kapitalo, įkeitimo ir hipotekos (skaičiuojama bendra sandorių suma) ir/ar sprendimams dėl kitų asmenų prievolių, kurių suma didesnė kaip 1/20 bendrovės įstatinio kapitalo, įvykdymo laidavimo ar garantavimo būtinas visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimas.

PAP įstatinis kapitalas yra 1 485 323,74 Eur. Šio kapitalo 1/20 sudaro 74 266,00 Eur. Įsigyjant brangesnį automobilį nei pastaroji suma, reikia ne tik valdybos, bet ir visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimo. Tai, kad įsigyjant didesnės vertės automobilį sprendimą dėl jo įsigijimo turi priimti ne tik administracijos veiklą koordinuojantis ir prižiūrintis organas, bet ir įmonės akcininkas, yra rizikos piktnaudžiavimo įsigyjant automobilius mažinimo faktorius.

PAP – perkančioji organizacija, todėl transportas įsigyjamas Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.

Per 2018 metus bei 2019 m. 8 mėnesius naujų automobilių įsigyta nebuvo.

Tarnybinių automobilių naudojimas.

PAP nuosavybės teise valdo penkis automobilius (keturis lengvuosius ir vieną krovinį mikroautobusą), todėl konstatuotina, kad įmonėje Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 5 punkte įtvirtinto kriterijaus požymių yra, o automobilių naudojimo sritis priskirtina prie sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Visi automobiliai įsigyti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.

Taisyklės yra pagrindinis lokalinis teisės aktas nustatantis prevencines priemones korupcijai pasireikšti naudojantis įmonės tarnybiniu automobiliu. Tuo pačiu įsakymu, kuriuo patvirtintos taisyklės, paskirti darbuotojai, galintys naudotis šiame įsakyme nurodytais tarnybiniais automobiliais. Šis sąrašas tikslintinas, nes kai kurie darbuotojai nebedirba įmonėje. Tikslinant darbuotojų, turinčių teisę vairuoti tarnybinius automobilius, sąrašą, tikslinga įsitikinti, ar jie turi teisę vairuoti, tai būtų papildoma prevencinė priemonė.

Taisyklių 5 punktas nustato, kad tarnybiniai lengvieji automobiliai gali būti naudojami atlikti tarnybines užduotis, kurios apibrėžtos darbuotojų pareiginiuose nuostatuose, kitoms su bendrovės veikla susijusioms funkcijoms vykdyti. Taisyklių 10 punkte nustatyta, kad sunaudojamos kuro normos lengviesiems automobiliams nustatomos vadovaujantis bendrovės generalinio direktoriaus įsakymu patvirtinta tvarka.

Taisyklių 17-18 punktai nustato tarnybinių automobilių saugojimo tvarką. Bendrovės tarnybiniai lengvieji automobiliai saugomi bendrovės garažuose adresu: J. Basanavičiaus g. 67 K4, Panevėžys. Komandiruojęs metu, esant kitoje vietovėje, automobilis nakčiai turi būti pastatomas saugomoje aikštelėje arba kitoje saugioje vietoje. Dėl objektyvių priežasčių ir atsakingiems darbuotojams vykdant vairuotojų darbo kontrolę aptarnaujamuose maršrutuose, tiriant autoįvykius ar teikiant techninę pagalbą kelyje, informavus generalinį direktorių, automobilis gali būti saugomas ne nuolatinio saugojimo vietoje, užtikrinant pilną automobilio apsaugą.

Iš įmonės valdomų automobilių pažymėtas tik vienas, generalinio direktoriaus naudojamas automobilis. Riziką pasinaudoti automobiliais ne tarnybos tikslais mažintų įmonės tarnybinių automobilių žymėjimas, todėl svarstytinas tarnybinių automobilių žymėjimo tikslingumas.

Svarbus rizikos pasinaudoti automobiliu ne tarnybos reikmėms mažinimo faktorius yra ir išsamus bei tinkamas kontrolės mechanizmas. Taisyklių 19 punktas nustato, kad Pervežimų skyriaus viršininkas nuolat kontroliuoja, kaip naudojami tarnybiniai automobiliai (spidometrų tvarkingumą, degalų sunaudojimą pagal nustatytas normas, kelionės lapus, automobilių ridą). Apie nustatytus pažeidimus nedelsiant informuoja bendrovės direktoriaus pavaduotoją.

Už bendrovės tarnybinių lengvųjų automobilių panaudojimą tarnybinių užduočių vykdymo laiku, saugojimą ne darbo metu yra atsakingi darbuotojai, kuriems yra priskirtas automobilis.

Bendrovės tarnybinių lengvųjų automobilių panaudojimą savo kompetencijos ribose kontroliuoja bendrovės generalinis direktorius, direktoriaus pavaduotojas, vyriausias finansininkas (Taisyklių 20-21 punktai).

Darbuotojas, kuriam patikėtas automobilis, atsako už automobilio techninę būklę, jo švarą, ir saugą eksploataavimo metu. Pastebėjus automobilio gedimus darbuotojas šalina pats arba informuoja remonto dirbtuvių viršininką (Taisyklių 6 punktą).

Taisyklių 16 punkte nustatyta, kad automobilių remonto sąnaudos, panaudotos medžiagos apskaitomos bendrovės nustatyta tvarka. Pastebėtina, kad siekiant aiškesnio ir skaidresnio teisinio reglamentavimo, rekomenduotina papildomai nustatyti, kad jei automobiliai remontuojami ne bendrovės darbuotojų pajėgomis, su remonto dirbtuvėmis sudaromos sutartys, atlikus viešųjų pirkimų procedūras, taip užtikrinant pasirinkimo skaidrumą ir mažinant riziką antikorupcinio požiūriu.

Degalai lengviesiems PAP automobiliams pilami tik degalinėse su kuriomis yra sudarytos sutartys ir išimtos limitinės degalų kortelės. Įsipylus degalų su magnetine degalų pirkimo kortele, degalinėje privaloma paimti mokėjimo patvirtinimo dokumentą. Tuomet, kai nėra galimybės įsigyti degalų su magnetine degalų pirkimo kortele, esant komandiruotėje, darbuotojas gali pirkti degalų už grynuosius pinigus, pasiimdamas mokėjimo patvirtinimo dokumentus.

Viena iš naudojimosi tarnybiniais automobiliais kontrolės forma – kelionės lapų pildymas (Taisyklių 9 punktą). Šiuos lapus mėnesiui išduoda pervežimų skyriaus viršininkas, juos registruoja Automobilių darbo apskaitos žurnale. Kiekvienas darbuotojas, pasinaudojęs tarnybiniu transportu, privalo kelionės lape nurodyti važiuotą maršrutą, kilometrus bei parašu patvirtina nurodytų duomenų teisingumą. Kelionės lapus darbuotojai paskutinę mėnesio dieną perduoda pervežimų skyriaus viršininkui. Pervežimų skyriaus viršininkas tvarko apskaitą kelionės lapuose, patikrina jų užpildymo teisingumą bei kuro sunaudojimą (pagal normą ir faktiškai) bei duomenis pateikia buhalterinės apskaitos skyriui.

Buhalterijos atsakingi darbuotojai patikrina, ar teisingai kelionės lapuose nurodyti kuro likučiai laikotarpio pradžiai ir pabaigai.

Kelionės lapų, degalų apskaitos tvarkymas užtikrina efektyvų tarnybinių automobilių naudojimo kontrolės mechanizmą. Siekiant mažinti korupcijos apraiškų tikimybę šioje srityje būtina tikslinti teisinį reglamentavimą nustatant kelionės lapų pildymo ir apskaitymo tvarką.

Išvados:

Išanalizavus UAB „Panevėžio autobusų parkas“ veiklą tarnybinio transporto naudojimo srityje, darytina išvada, kad šioje srityje yra korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių:

1. Ne visi tarnybiniai automobiliai pažymėti (nurodant įstaigos pavadinimą ir (arba) patvirtintą įstaigos logotipą).
2. Nepakankamai reglamentuota kelionės lapų pildymo tvarka.

Priemonės, korupcijos tikimybei tarnybinio transporto naudojimo veiklos srityje šalinti:

1. Svarstyti klausimą dėl tarnybinių automobilių pažymėjimo (nurodant įstaigos pavadinimą ir (arba) patvirtintą įstaigos logotipą).
2. Reglamentuoti kelionės lapų pildymo tvarką.

L. e. generalinio direktoriaus pareigas

Arnoldas Gražys

Daiva Noreikienė, tel. 8 686 98120, el. p. daiva.noreikiene0@gmail.com